

FYSIEKE EN PSYCHISCHE FOLTERING

Foltering is het vrijwillig aanbrengen van fysieke of psychologische schade met de bedoeling om een individu te laten lijden. Wanneer foltering in het kader van de uitvoering van een terdoodveroordeling wordt uitgevoerd, spreekt men veeleer over een «terechtstelling door foltering», waardoor het slachtoffer na een langdurige doodsstrijd een pijnlijke dood sterft.

Foltering is ook een van de middelen die worden gebruikt om mensen te laten bekennen of om bevolkingsgroepen of organisaties te terroriseren. In het laatste geval richten de daders zich tegen leden van een bepaalde groep of specifieke personen, zodat de anderen passief blijven uit schrik om de volgende slachtoffers van foltering te worden. Folteringen hebben meestal fysieke (bv. verminkingen) en psychologische (bv. trauma's) gevolgen.

De Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, die op 10 december 1948 door de VN werd goedgekeurd, is de eerste internationale tekst, die foltering illegaal noemt. In het artikel 5 staat te lezen: «Niemand zal onderworpen worden aan folteringen, noch aan een wrede, onmenselijke of ontorende behandeling of bestraffing». Andere internationale of regionale teksten hebben deze praktijk de daarop volgende jaren ook verboden. De eerste is het Europese Verdrag der Rechten van de Mens, dat in 1951 door de Raad van Europa werd goedgekeurd. Dit is het eerste verdrag dat foltering verbiedt (art. 3).

Het Verdrag tegen Foltering en andere Wrede, Onmenselijke of Ontorende Behandeling of Bestrafing van 1984 is een verdrag van internationaal recht dat de mensenrechten bevordert en dat werd goedgekeurd onder impuls van de Verenigde Naties met de bedoeling om folteringen overal ter wereld te voorkomen.

Dit verdrag eist van de staten die het hebben bekrachtigd, dat ze concrete maatregelen nemen om folteringen binnen hun grenzen te voorkomen en verbiedt hen ook om personen naar hun land terug te sturen indien ze het risico lopen om er te worden gefolterd.

Artikel 1 van dit verdrag omschrijft foltering als «iedere handeling waardoor opzettelijk hevige pijn of hevig leed, lichamelijk dan wel geestelijk, wordt toegebracht aan een persoon». Het verdrag eist van iedere staat die het verdrag heeft ondertekend, om alle «doeltreffende wetgevende, bestuurlijke, gerechtelijke of andere maatregelen te nemen ter voorkoming van foltering binnen elk onder zijn rechtsmacht vallend gebied». (art. 2)

Artikel 3 verbiedt de overdracht van iedere persoon naar een plaats waar hij zou kunnen worden gefolterd en artikel 4 bepaalt dat alle handelingen van foltering als een misdaad worden gedefinieerd.

De staten zijn verplicht om een onderzoek te openen wanneer een persoon die ervan wordt verdacht dat hij zich schuldig heeft gemaakt aan foltering, zich op hun grondgebied bevindt (art. 6). De staten moeten ook hun universele bevoegdheid toepassen voor die personen. Als die verdachten niet worden uitgeleverd, moeten de staten de zaak aan hun Openbaar Ministerie voorleggen (art. 7). Ze moeten zo snel mogelijk een onpartijdig onderzoek openen zodra wordt vermoed dat een daad van foltering werd gepleegd of zou worden gepleegd op een grondgebied dat onder hun bevoegdheid valt.

Iedere staat draagt er zorg voor dat onderricht en voorlichting betreffende het verbod van foltering volledig opgenomen worden in de opleiding van met de wetshandhaving belaste personen. (art. 10). Ze moeten vergoedingen betalen aan de slachtoffers (art. 14) en iedere verklaring die door foltering werd verkregen uit iedere gerechtelijke procedure schrappen, behalve om aan te tonen dat er wel degelijk werd gefolterd (art. 15).